
SAMEN WERKING

cruciaal voor een
welvarende toekomst

het onderwijs,
de stille kracht
in de triple helix

Limburg heeft de afgelopen jaren zwaar en gericht geïnvesteerd in haar economie. Vier Brightlands campussen, een Kennis-As programma zijn daar de exponenten van, maar er is nog zoveel meer gebeurd. Gerichte keuzes van partijen in de triple helix. Overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven. Als over deze investeringen gesproken wordt, dan is er veel aandacht voor de onderzoeksprogramma's van de kennisinstellingen. Deze spreken immers tot de verbeelding, maar deze programma's gaan hand in hand met het onderwijs. Ze vormen als het ware een siamees model. Het onderzoek dat niet kan zonder het fundament in het onderwijs.

Het siamees model van onderwijs en onderzoek

Het onderwijs leidt mensen op voor de maatschappij van morgen. Dus moet goed op de hoogte zijn hoe die dag van morgen eruit ziet. Wat wordt er gevraagd, welke competenties zijn er nodig, etcetera. Het zou immers zonde zijn als de kennis na iemands opleiding meteen verouderd is. Studenten brengen vaak iets nieuws, als mens en op inhoud. Ziedaar ook het siamees model met het onderzoek. Het onderzoek dat door de kennisinstellingen gedaan wordt, is nodig om als kennisinstelling ook het onderwijs te kunnen geven dat inspeelt op de dag van morgen.

Voor het bedrijfsleven zijn medewerkers die klaar zijn voor de dag van morgen van groot belang. Daarmee kunnen zij weer stappen vooruit zetten. Echter in dat onderzoek zijn de bedrijven ook de partners van de kennisinstellingen. Samen doen zij in allerlei verbandingen onderzoek naar de dag van morgen. Soms gericht op implementatie, soms veel meer gericht op de dag van overmorgen (fundamenteel onderzoek). Echter in de triple helix staan de bedrijven en kennisinstellingen wel gezamenlijk voor deze opgave en werken ze nauw met elkaar samen, veelal in Publiek-Private Samenwerkingen (PPS-en). CHILL (Chemelot Innovation and Learning Labs) en Brightsite zijn hier goede voorbeelden van als het gaat om de werelden van chemie & materialen en procesindustrie & onderhoud.

De PPS-en

In het dagelijks leven zijn alle competenties nodig en werken mensen van verschillende opleidingsniveaus samen. Vandaar dat het van wezenlijk belang is dat de leerlijnen van MBO, HBO en WO ook goed op elkaar aansluiten en voor het praktijkonderwijs samenwerken. De verschillende leerlijnen hebben elkaar nodig om gezamenlijk tot nieuwe, maar ook toepasbare oplossingen te komen voor het bedrijfsleven.

De PPS-en van bedrijfsleven en kennisinstellingen zijn de platformen waar al deze zaken bij elkaar komen en vormen daarom een wezenlijk onderdeel van de triple helix samenwerkingen. De kennisinstellingen zorgen dat er voldoende aansluiting is tussen de verschillende leerlijnen voor wat betreft het onderwijs en het onderzoek. In het praktijkdeel van het onderwijs werken de studenten dwars door de leerlijnen heen met elkaar samen én ze doen dat gezamenlijk met het bedrijfsleven.

Belangrijk is ook dat de socialisatie naar de positie in de maatschappij niet pas begint in het beroeps- of wetenschappelijk onderwijs. Nee, dat start eigenlijk al meteen in het primair onderwijs, met aansluitend de voortgezet onderwijs periode.

Daar valt in onze regio nog veel in te winnen. Er zijn vele initiatieven, maar veelal nog op zichzelf staand. Ook richten dit soort initiatieven zich vaak op een specifieke wereld (bijvoorbeeld techniek of nog specifiekere delen daarvan), terwijl in eerste instantie de vraag veel belangrijker is 'Wie ben ik? Welke plek wil ik in onze maatschappij innemen? Waar voel ik me lekker en happy bij?'. Momenteel lopen in de al vaker genoemde triple helix acties om deze lijnen ook beter aan te laten sluiten op elkaar. Zodat een totaal en integrale aanpak ontstaat.

Arbeidsmarktaanpak

En dan studeer je af en kom je op de arbeidsmarkt. De wereld ligt aan je voeten, want je bent opgeleid voor de dag van morgen, dus brengt iets extra's mee.

Echter de wereld staat niet stil. Zeker in deze tijd van de grote transities als duurzaamheid en digitalisering gaat de inhoud van alle banen drastisch op de schop. Het vraagt om andere verdienmodellen bij bedrijven en ook om andere competenties op de werkvloer. Het adagium leven lang leren of ontwikkelen is nog nooit zo belangrijk geweest als nu. Als bijvoorbeeld de auto meer een computer wordt, dan is het voor de ouderwetse automonteur steeds minder leuk om hieraan te sleutelen en soms zelfs onmogelijk. Terwijl aan de andere kant dezelfde persoon wel kan gaan sleutelen aan bijvoorbeeld de robots die hun intrede doen in productieprocessen.

Het leven lang ontwikkelen is nog niet echt goed van de grond gekomen. Dit was een verantwoordelijkheid van de werknemer zelf, de werkgever middels bijscholingstrajecten en onderwijspartijen die allerlei (vaak commercieel) aanbod hebben. Maar allemaal redelijk gescheiden van elkaar en solitair.

Gezien de grote uitdagingen van de veranderende banen door de grote transities, moet er iets gebeuren op het gebied van het zich leven lang ontwikkelen. We moeten onze werknemers begeleiden naar deze nieuwe banen en voor werkgevers moeten we ervoor zorgen dat er voldoende aanbod op de arbeidsmarkt is voor deze nieuwe banen/competenties. Voor overheden is dit van belang, omdat zij anders vele mensen in de werkloosheid zien komen, omdat hun banen verdwijnen. Met alle gevolgen van dien voor de uitkeringen en oplopende kosten.

Tel daarbij op dat we een grote vervangingsvraag hebben op arbeidsmarkt omdat de babyboom generatie met pensioen begint te gaan en demografisch er een kleinere arbeidspopulatie na komt. Alsmede dat we een groeiambitie in onze regio hebben met dito groei van de werkgelegenheid.

Het is alle hens aan denk op de arbeidsmarkt en dat vraagt dus ook om een gerichte (triple helix) samenwerking. Het zijn diezelfde actoren overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven die zich hier vinden met een gemeenschappelijk belang. Een belangrijk nieuw initiatief in onze regio vormt Leo Loopbaan. Een triple helix coöperatie die het individu inspireert en ondersteunt bij het zich leven lang ontwikkelen en de eigen loopbaan.

En het is wederom die stille kracht onderwijs die hierin een cruciale schakel vormt. Het onderwijs dat onze kinderen al van jongs af aan begeleidt naar hun plek in de maatschappij en arbeidsmarkt. Gedurende deze carrière worden de studenten intensief begeleidt en dit gaat steeds beter. Heel vreemd was dan ook dat na de initiële opleiding deze begeleiding verdween en het aan het individu zelf was om dit op te pakken. Soms lukt dit, maar vaak ook niet. Als je iets anders wil, niet lekker meer op je plek zit, of zelfs je baan ophoudt te bestaan. Waar ga je dan zoeken/uitvinden wat er nog allemaal voor jou te halen is? En hoe kom je daar dan? Op school was daar gerichte begeleiding voor, eenmaal op eigen benen op de arbeidsmarkt eigenlijk niet meer.

Dat hiaat is nu ingevuld door Leo Loopbaan. Vanuit het fundament dat de onderwijspartijen al gelegd hebben en vanaf nu niet meer loslatend. De begeleiding als alumnus van deze regio is je leven lang gegarandeerd. En als je dan weet wat voor iets anders je wilt gaan doen, dan is daar de onderwijsskolom wederom die hier het juiste aanbod voor heeft. Het aanbod dat je vervolgens socialiseert naar die nieuwe bedrijfsleven wereld waar je je voor laat om- of bijscholen.

Het onderwijs als belangrijk fundament

En zo is de cirkel rond. Het fundament dat we de afgelopen decade in Zuid-Limburg in het onderwijs hebben gelegd is cruciaal voor het huidige succes van de economische aanpak. Zonder deze basis zouden we nooit de successen die we nu kennen hebben kunnen vieren. Tegelijkertijd zijn we er nog niet en vraagt dit onderwijssysteem nog om majeure investeringen en een nog integralere aanpak. Maar iedere stap daarin is het dubbel en dwars waard en het uitzicht op een duurzaam versterkte economie die voorop loopt een lonkend perspectief. Als we ons maar realiseren wat die echte stille kracht is in die ontwikkeling.

Maurice Lambriex

Strategic projects & connecting people

[linkedin.com/in/maurice-lambriex-08a794/](https://www.linkedin.com/in/maurice-lambriex-08a794/)